

3. Кравченко, О., Литвиненко, І., Шевченко, Т. (2018). Молодіжна культура: сучасні тенденції та перспективи розвитку. Київ: Наукове товариство імені Шевченка.

ФОРМУВАННЯ ТРАЄКТОРІЇ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ УЧНЯ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ

*Вакуленко С.С.
Полтава, Україна*

*Науковий керівник: Божинська Мирослава Анатоліївна, учитель біології КЗ
«Полтавський міський багатoproфільний ліцей №1 імені І.П. Котляревського
Полтавської міської ради Полтавської області»*

Сучасна освіта диктує нову педагогічну етику, в основі якої лежить емпатія, взаєморозуміння, партнерство, співробітництво усіх учасників навчального процесу. Нова етика містить поняття довіри, гідності, підтримки, налаштування діалогу, мотивації, авансування успіху, самопізнання [1].

Як зазначають Н. Б. Ларіонова, Н. М. Стрельцова: «Основною умовою ефективного впровадження формувального оцінювання є вмотивованість педагога, який повинен розуміти, що формувальне оцінювання принципово відрізняється від традиційного низкою критеріїв. По-перше, змінюється суб'єкт оцінювання. Учитель перестає бути єдиним суб'єктом оцінювання, повноваження оцінки делегуються самому здобувачу освіти, учитель не тільки здійснює оцінювання, а й організовує його як діяльність учнів з оцінювання, само- та взаємооцінювання, що відповідає сучасним тенденціям зміни ролей педагога в освітньому процесі. Отже, при традиційному оцінюванні домінує зовнішня оцінка, у формувальному – внутрішня оцінка самого здобувача освіти. По-друге, змінюється об'єкт оцінювання. Якщо традиційне оцінювання зосереджувалось на знаннях, уміннях і навичках, то формувальне – на складному комплексі, який включає [5]:

а) об'єктивні результати навчальної діяльності (предметні знання, уміння, навички, досвід виконання способів діяльності, предметні компетентності);

б) суб'єктні надбання особистості – досвід виконання творчої діяльності, загальнонавчальні та надпредметні вміння, особистісні якості учнів (довільність регуляції діяльності й поведінки; характер рефлексії, здатність до аналізу, наявність внутрішнього плану дій, пізнавального ставлення до дійсності), ціннісні ставлення тощо.»

Результат формувального оцінювання для учнів – усвідомлення ними відповідей на три важливі запитання:

1. яка моя ціль у вивченні цього предмета або курсу на цьому етапі навчання – які саме знання й уміння я маю опанувати і для чого, як саме вони будуть оцінюватися в підсумку?

2. де я зараз на шляху досягнення цієї цілі – що саме мені вдається добре, а над чим потрібно попрацювати?

3. яке в мене наступне завдання на цьому шляху? [4].

Для успішного застосування формувального оцінювання та побудови траєкторії особистісного розвитку учня навчальний процес має бути організований у такий спосіб, щоби спонукати кожного учня бути активним його учасником, а не пасивним “отримувачем” знань і оцінок. Має бути створена така атмосфера навчання, за якої учні не бояться “йти на ризик” – ставити запитання, робити помилки й показувати, чого вони ще не вміють або не знають.

Формувальне оцінювання як “оцінювання для навчання” складається з певних елементів, серед яких насамперед:

- вироблення зрозумілих учням цілей на певний період навчання;
- надання й отримання учнями конструктивного зворотного зв’язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей;
- коригування вчителем навчального процесу відповідно до результатів і навчального поступу учнів [4].

Важливою складовою формувального оцінювання є рефлексія з боку вчителя: коментарі, пояснення, поради, підказки, конкретизація шляху вдосконалення, вчитель постійно задає уточнюючі запитання, щоб бачити точки нерозуміння учнем навчального матеріалу. Важливою різницею традиційного поточного оцінювання з формувальним є відсутність впливу поточних оцінок на підсумкову [3].

Для ефективності формувального оцінювання рекомендовано дотримуватись алгоритму діяльності вчителя під час його організації:

1. формулювання об’єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей;
2. визначення разом з учнями критеріїв оцінювання;
3. формування суб’єктної позиції учнів у процесі оцінювання;
4. створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія);
5. коригування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання [2].

На думку науковців, використання формувального оцінювання дозволить відстежувати особистісний розвиток дитини та хід опанування навчального досвіду як основи компетентності, вибудовувати індивідуальну траєкторію особистості, позбутися страху перед помилками та сформувати об’єктивну самооцінку.

Список використаних джерел:

1. Дементієвська Н. Формуюче оцінювання в курсі допрофільної підготовки за програмою Intel «Шлях до успіху» / Н. Дементієвська // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах.— 2012.— № 2.— С. 60–69.
2. Конституція України: Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 01.11.2023).

3. Морзе Н.В., Барна О.В., Вембер В.П. Формувальне оцінювання: від теорії до практики // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. - 2013. - № 6. - С. 45 - 57.
4. Що таке формувальне оцінювання, чому воно потрібне учням і які основні виклики. Нова українська школа: веб сайт. URL: <https://nus.org.ua/view/shho-take-formuvalne-otsinyuvannya-chomu-vono-potribne-uchnyam-i-yaki-osnovni-vyklyky/> (дата звернення 15.02.2024).
5. Формувальне оцінювання в освітньому процесі початкової школи - Н. Б. Ларіонова, Н. М. Стрельцова 2020 https://nuschool.eu/lessons/elementary/assessment_1/4.html (дата звернення 9.02.2024).

ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Ван Юйчен, Большая О. В.
Полтава, Україна*

Фінансування освіти є одним з ключових аспектів розвитку суспільства і забезпечення якісної освіти для всіх громадян. У сучасних умовах, зокрема в контексті швидкої технологічної зміни, глобалізації та зростаючої конкуренції, фінансування освіти стає ще більш актуальним і складним завданням. У цій статті розглянемо основні виклики, які стоять перед системою фінансування освіти, а також перспективи розвитку у цьому напрямку.

Отже, фінансовий механізм можна розглядати як систему, що складається з двох функціональних підсистем:

1. Фінансове забезпечення, яке включає в себе систему джерел та форм фінансування розвитку освіти. Основна мета цієї підсистеми полягає в диверсифікації джерел фінансування освіти та зменшенні державного внеску у загальну суму фінансових ресурсів, призначених для вищої освіти.

2. Фінансове регулювання, яке представляє собою метод фінансового впливу, спрямований на регулювання економічних процесів у сфері освіти.

Обидва підходи взаємопов'язані і доповнюють один одного, що підкреслює важливість відповідного фінансового регулювання при виборі системи фінансування. Фінансування може бути здійснене за допомогою бюджетних асигнувань, кредитів або самофінансування. У зв'язку з тим, що в Україні існують вищі навчальні заклади, які належать до різних форм власності (державна, комунальна, приватна), методи фінансування різняться значно. Для державних і комунальних вищих навчальних закладів основним джерелом фінансування є державний бюджет, що надає безповоротні кошти для покриття їхніх витрат; цей підхід ґрунтується на нормативному методі управління фінансовими ресурсами [1].

Освітня сфера в цілому, враховуючи рівень вищої освіти, має характер суспільного блага, тобто має ознаки неможливості виключення будь-якого індивіда до доступу до блага, неконкурентності при споживанні, а також